

Exprimarea corectă și nuanțată: evitarea anacolutului, a confuziilor paronimice, a pleonasmului și tautologiei, a cacofoniei – fișe de lucru

Emisiunea „Pastila de limbă” - <https://www.digi24.ro/magazin/timp-liber/cultura/pastila-de-limba-pleonasmul-dainuie-permanent-in-mijloacele-mass-media-276742>, pe tema celor mai întâlnite pleonasmе, avându-l ca prezentator pe scriitorul Radu Paraschivescu.

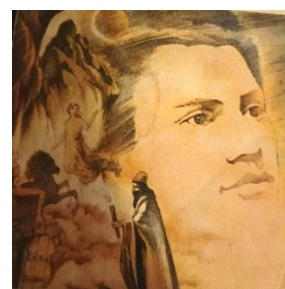
Fișe de lucru

1. Identifică erorile semantice și de exprimare din textul de mai jos.

Un ziarist mi-a cerut să mă prezint într-o singură frază și i-am răspuns că sunt un român patriot, care își iubește țara. Nu știu dacă l-a mulțumit răspunsul, dar n-a insistat totuși. După plecarea ziaristului, mi-am amintit că trebuia să mă întâlnesc cu niște prieteni. Am ajuns la întâlnire în ultima clipă și a trebuit să-l așteptăm cu toții pe Marcu, care n-a putut să fugă mai repede de la serviciu fiindcă a avut mult de lucru. Așa s-a și scuzat: „Munca e muncă...”. Modest din fire, a uitat să adauge că tocmai fusese investit într-o funcție nouă. Un alt coleg, Matei, m-a tachinat și m-a întrebat dacă echipa mea preferată are vreo șansă să ia un premiu important. Văzând că m-am înervat, mi-a promis că mă invită a doua zi la masă. Până la urmă, cu toate micile lui răutăți, Matei are un caracter frumos. Chiar nu poți să te superi pe el.

GRUPA nr. 1

1. Subliniați în enunțurile de mai jos expresiile pleonastice (folosiți <https://dexonline.ro/>)
 - Profesorul a repetat din nou întrebarea, pentru că răspunsul elevului doar schița tematica propusă.
 - În scurta alocuțiune rostită în fața absolvenților, directorul a inclus un exemplu pilduitor de comportament.
 - Au conviețuit laolaltă multă vreme și s-au întrajutorat reciproc.
 - A continuat să persiste să facă contrabandă ilegală.
 - Prietenul meu a ajuns un mare magnat.
2. Explică valorile expresive ale tautologiei în enunțurile de mai jos:
Dealul-i deal și valea-i vale, /Mândra-i mândră până moare...
Tu ...din tânăr precum ești/Tot mereu întinerești (M.Eminescu)
Ce e val ca valul tece (M. Eminescu)
3. Creați perechea paronimică pentru următoarele cuvinte:
numeral, prenume, solidar, text.
4. Precizează două procedee folosite pentru evitarea cacofoniei.

GRUPA nr. 2

1. Subliniați în enunțurile de mai jos expresiile tautologice:

Capra tot capră, a ros toate frunzele lăstarului.

De muncit muncesc, dar nu prea am spor.

Joaca e joacă și munca e muncă.

Frate, frate, dar pita-i cu bani bărbate.

De citit aș citi, dar numai să-mi împrumuți și mie cartea.

2. Explicați de ce construcțiile de mai jos sunt considerate pleonastice:

cucui în cap

anticariat de cărți vechi

a deștepta din somn

a șușoti la ureche

aisberg de gheață

a răguși vocea

a-și coafa părul

solniță de sare

sumă de bani

mujdei de usturoi

3. Formulați câte o propoziție cu următoarele paronime:

lacună – lagună

stradă – estradă

a asculta – a ausculta

4. Explicați de ce construcțiile de mai jos sunt considerate cacofonice:

După partida de fotbal mergem la un suc.

Un local al unei universități nu poate fi în starea asta de murdărie!

Am precizat că cine nu participă la protest rămâne la serviciu!

N-au decât să-mi zică cum le place!

GRUPA nr. 3

1. Creați 3 enunțuri în care să folosiți construcții pleonastice.

2. Corectați structurile tautologice din enunțurile de mai jos?

Ce-i frumos e frumos și place și lui Dumnezeu.

În excursie a fost cum a fost.

În timpul școlii am făcut ce-am făcut și mi-am făcut o bibliotecă.

Vorbește ca să vorbească, fără nici un rost.

3. Arătați prin subliniere, care este paronimul potrivit pentru următoarele combinații sintactice:

industrie carbonieră / carboniferă

reuniune familială / familiară

spectacol captivant / captivat.

În vorbirea curentă utilizăm stilul familiar/familial.

Îl enervează/inervează comportamentul său.

4. Numește tipul de eroare prezentă în următoarele enunțuri:

„Nu fi dușmănos, că cine face, face-i-se” (C.Negruzzi)

„...dar acuma, cu regret, este imposibil din mai multe puncte de vedere, care le știe dumnealui...”
(I.L.Caragiale)

„...L-am căutat pe Gheorghe, care nefiind acasă, l-am luat pe Ion.

„Cine m-a luat pe mine/Nu vreau să-mi fie rușine.” (folclor)

GRUPA nr. 4

1. Explicați următoarele perechi de paronime:

alineat - aliniat

a apropia – a apropria

a asculta – a ausculța

a evalua – a evolua

eriginal – originar

2. Creați 3 enunțuri care să conțină expresii tautologice

3. Presa audio-vizuală, din grabă ori neatenție, poate răspândi exprimări pleonastice, nesesizate de publicul neinformați. Explică ce este eronat în exemplele de mai jos: *reclamă publicitară, spot publicitar, știre informativă, cronică de actualitate*.

4. Identifică erorile în enunțurile de mai jos și rescrie-le pentru a fi corecte.

Tânărul îi explică că a fost obligat să procedeze așa.

Această întâmplare i-o povesti Nelu lui Lucian.

Niciun gest nu e mai generos decât să sădești un pom la marginea drumului.

L-am ajutat pe Mircea ca și coleg.

Intrarea la lac...

Tehnica comportamentistă..

El merge la liceu.

Luptă cu curaj.

Bibliografie:

- *Limba și literatura română - Manualul pentru clasa a XII-a*, Grup Editorial Art, București, 2009
- *Dicționarul Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005
- Parfene, Constantin, „Metodica studierii limbii și literaturii române în școală”, Editura Polirom, București, 1999
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, „Vocabularul limbii române actuale-dinamică, influențe, creativitate”, Editura All, 2001
- Chiriac, Marilena, „Probleme de vocabular prin exerciții și texte”, Editura Recif, București, 1996
- Constantinescu, Mihaela; Constantinescu, Florin, „Teste de limba română”, Editura Triton, București, 2002